

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА „НАШЕ ДЕТЕ“

БРОЈ: 3324/02

13.09. 2018 год.
ШАБАЦ, Краља Александра 17

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА „НАШЕ ДЕТЕ“ ШАБАЦ

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Септембар 2018.

**ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА „НАШЕ ДЕТЕ“
ШАБАЦ**

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Септембар 2018.

САДРЖАЈ:

УВОД	3
Кораци у изради ПШП.....	4
Чланови Актива за развијање предшколског програма.....	4
1.ОПШТИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ И ОКРУЖЕЊУ	4
- СПЕЦИФИЧНОСТИ УСТАНОВЕ И ОКРУЖЕЊА..... Исказане потребе корисника	9
-Ресурси Установе – специфичне вештине запослених.....	11
2.ЦИЉЕВИ ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	11
3.ОБЛИЦИ И ПРОГРАМИ ВАСПИТНО – ОБРАЗОВНОГ РАДА	12
Програм неге и васпитно-образовног рада са децом узраста 6 месеци до три године.....	13
Програм предшколског васпитања и образовања деце од три године до укључивања у програм припреме за школу.....	14
Припремни предшколски програм.....	15
Програм „Играоница“.....	17
Програм „КРЕНИМО СА ТРИ, КРЕНИМО СВИ“.....	17
4. ДРУГИ ОБЛИЦИ И ПРОГРАМИ РАДА УСТАНОВЕ	18
Програм „Корак у свет књига“.....	18
Програм „Дете и музеј“.....	19
Програм „Вртић у шуми“.....	19
Програм енглеског језика.....	20
Програм „Дете и емоције“.....	21
Програм подстицања интелектуалног развоја деце предшколског узраста (МЕНСА НТЦ).....	22
Програм подстицања дечјег самопоштовања, кооперативне комуникације и сараднички однос са родитељима.....	22
Плесни програм	23
Еколошки програм	24
Програм Фолклорна почетница.....	24
„Мали атеље“.....	25
Програм „Растимо здраво“	26
Хор васпитача и дечји хор.....	26
Саветовалиште за родитеље	27
Породични клуб	28
Програм зимовања, летовања, излети	29
Манифестације и активности у сарадњи са локалном средином	30
Облици сарадње са породицом и локалном заједницом	31
Програм сарадње са родитељима	33
Сарадња са Општинским саветом родитеља	35
5.Програм за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	36
6.ПРОГРАМ ПРЕВЕНТИВНО-ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	38
7.ПРОГРАМ ИСХРАНЕ ДЕЦЕ	39
8.ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	40
9.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	40
10.ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	41
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА И ЦИЉЕВА ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА И ИНДИВИДУАЛИЗОВАНОГ ПРИСТУПА У ОБРАЗОВАЊУ ВО РАДА И ПРУЖАЊА ПОДРШКЕ ДЕЦИ И ПОРОДИЦИ	42
НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	43

УВОД

Полазне основе за израду Предшколског програма

Закони:

Закон о основама система образовања и васпитања РС Сл. Гласник РС бр.88/2017 и 27/2018.

Закон о предшколском васпитању и образовању и Закон о изменама и допунама закона о предшколском васпитању и образовању(СЛ.гласник РС, бр 101/2017)

Подзаконска акта:

-Правилник о општим основама предшколског програма (2006.)

-Правилник о ближим условима за остваривање припремног предшколског програма

-Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику --

-Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање

-Правилник о ближим условима за утврђивање приоритета за упис деце у предшколску установу

-Правилник о критеријумима за утврђивање мањег односно већег броја деце од броја који се уписује у васпитну групу

- Стандарди квалитета рада установе (Стандарди квалитета рада предшколске установе) „Сл.гласник РС- Просветни гласник“, број 14 од 2. Августа 2018. године

- Правилник о вредновању квалитета рада установа

Акта Установе:

Статут ПУ „Наше дете“ Шабац, 0д 22. 03. 2018. године

Правилник о организацији и систематизацији послова ПУ „Наше дете“

Развојни план ПУ „Наше дете“ (2014-2019)

Правилник о безбедности установе ПУ „Наше дете“

Правила понашања у ПУ „Наше дете“

Акт о процени безбедности и здравља на радуПУ „Наше дете“

Резултати испитивања потреба деце и родитеља

У установи постоји континуирано и планско испитивање потреба деце и родитеља, како оних чија су деца укључена у програме установе, тако осталих, чије адекватно укључивање планирамо ширењем обухвата програмима и услугама које су у оквиру делатности установе. Ово је саставни део активности у оквиру Развојног плана и сваког Годишњег плана рада Установе.

Резултати истраживања ресурса Установе

У установи постоји континуитет сагледавања стручних компетенција запослених, планског стручног усавршавања и праћења примене стечених знања и вештина, са циљем унапређивања квалитета.

Кораци у изради ПШП

- Самовредновање постојећег Предшколског програма (март,април 2018. године)
- Анализа ресурса установе (специфичне вештине и компетенције запослених, сарадња са локалном заједницом, анализа различитих облика и програма установе развијаних у претходном периоду) ;
- Испитивање потреба и интересовања деце и породице, за понудом програма и услуга на градском и сеоском подручју (и деца која су обухваћена и која нису, на читавом сеоском и градском подручју (од 3-5,5 година)
- Израда предлога ПШП – Актив за ПШП (август, септембар 2018.)
- Прибављање мишљења Савета родитеља о избору различитих облика, програма и услуга и израђеном предлогу ПШП, (седница Савета родитеља, разматрање на седници Васпитно-образовног већа (септембар 2018.);
- Усвајање ПШП Установе -Управни одбор (септембар 2018.).

Чланови Актива за развијање предшколског програма

Чланови Актива:

1. Слађана Нинковић
2. Биљана Прстојевић
3. Станица Јокановић
4. Тања Радуловић
5. Јасмина Пауновић
6. Дејан Кнежевић
7. Марина Гаврић
8. Слађана Миленковић
9. Венера Андрић
10. Ирена Врачевић
11. Тања Јанковић
12. Јелена Павловић

1. ОПШТИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ И ОКРУЖЕЊУ

Почеци организованог рада са децом у Шапцу датирају из 1887. год. Била је то „приватна школа“ у којој је тада било 26 девојчица од 4-7 година и 15 дечака од 3-8 година. Од 1924. године рад са предшколском децом организован је при Колу српских сестара. Први вртић отворен је 22. јула 1945. год. у Масариковој улици бр. 69, као привремено решење. Дечји вртић „Снежана“ отворен је 1961.год. и то је почетак организовања садашње ПУ „Наше дете“.

Од тада су се отварали, редом, вртић „Бамби“, први наменски грађен објекат, јасле „Радост“ и вртићи „Полетарац“, „Младост“, „Пчелица“, Слобода“, „Шврћа“ у Јевремовцу, „Сунцокрети“ у Мајуру, вртић „Веверица“ на Летњиковцу, вртић „Бубамара“ , „Ђурђевак“, „Пролеће“, „Бајка“ и „Сунце“, „Меда“, „Милица“, „Маша“ .

Материјално техничко и просторни услови рада

Објекат	Простор				Објекат/двориште	Бр. група/деце	Справе у дворишту	Опрема					ЦД плејер
	Радне собе	Тераса/сала	Санитарни чвор					Клима уређај	Аларм	ТВ	ДВД	Рачунар	
Радост (целодневни) Краља Александра 17	3	2/-	2		580м2/137м2	3/56	+	4	+	1	-	-	1
Полетарац (целодневни и полудневни) Краља Александра 17	3	3/-	3		280/346м2	4/100	+	2	+	3	2	1	1
Снежана(спратни вртић)целодневни и 4-часовни ППП) Краља Александра 17	5+ трпезарија	1/-	2		345/216м2	7/177	+	6	+	2	2	-	5
Младост(спратни вртић (целодневни, полудневни ППП), Кнеза Лазара 10	10)+зубна амб., канц. Психолога, логопеда и кројачка радионица	2/+	10		1600м2/385м2+ атријум	16/369	+	14	+	3	1	3	3+клавир појачало, пројектор, платно
Бамби (целодневни, ППП) Борачка 5	6+ трпезарија	-/+	4		700/326м2	6/135	+	4	+	3	3		6
Пролеће (простор ОШ) (целодневни) Станоја Главаша	3	-/-	1		400м2/Школско двориште	3/83	-	3	-	1	-		1

Слобода (Целодневни, полудневни) Милутина Бојића бб	9	8/+	11	1403м2/953 м2 + атријум	13/305	+	9	+	4	3		4+клавир
Сунце Целодневни) Милутина Бојића бб	5	/	1	500м2/953м2	5/123							
Пчелица (целодневни, полудневни, ППП) Деспота С.Лазаревића бб	8+ вешерај	8/+	11	1270м2/842м2 + атријум	14/311	+	6	+	6	6	1	2+клавир
Ђурђевак (целодневни, полудневни) Николе Тесле 1	5	-7+		320м2/6800м2 – заједничко са Веверицом	7/191	+	5	+	3	3	-	4
Веверица (целодневни ,ППП) Николе Тесле 1	3+ трпезарија	1/ +	1	300/6800м2- Заједничко са Ђурђевоким	5/116	+	3	+	1	1	-	2
Бубамара Целодневни ,ППП) Простор ОШ Вука Караџића	2	-/-	3	100м2/двориште Вукове школе	3/67	-	1	+	1	1	-	1
Бајка (спратни вртић са лифтом) (целодневни) Боре Тирића бб	11+поткровље, зубна ординација	8/+	18	1470м2/неограђен простор	11/255	-	1велика и 16 малих	+	4	2	-	3
Сунцокрети Целодневни, ППП) Војводе Путника,	3	1	3	204м2/100м2	6/143	+	4	+	2	1	-	3

Мајур												
Шврћа (Целодневни, ППП) Андрије Глишића 2	2	-/-	2	102м2/Неограђен простор	3,5/78	-	1	+	1	1	-	-
Меда (спратни вртић-изнајмљен простор (целодневни) Тиршов Венац бб	4 простора	-/-	4	400м2/-	4/96	-	?	-	-	-		
Милица(приземље спратног објекта изнајмљен простор (целодневни) Поцерска 1	4	2	3	Половина простора од 700м2/ 100м2 у плану ограђивање	3/59	+	-	-	-	-		
Маша(приземље и спрат спратног објекта) Изнајмљен простор (целодневни) Поцерска 1	4	1/+	2	Половина простора од 700м2/ 100м2 у плану ограђивање	4/87	-	2	-	-	-		
Прњавор (приземна зграда)	5	-/-	7	650м2/делимично ограђен простор	5/150	+	5	+	-	-	-	-

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ

Радно место	Број запослених	Стручна спрема								Без лиценце (број)
		Неквал. радник	I	II	III	IV	V	VI	VII	
Директор Установе	1								•	
Помоћник директора	1								•	
Руководилац финансијско рачуноводствених послова-шеф рачуноводства	1								•	
Секретар	1								•	
Главни кувар/шеф кухиње	1			•						
Техничар инвестиционог и техничког одржавања и одржавања уређаја и опреме-шеф тех.службе	1			•						
Стручни сарадник-психолог	1								•	
Стручни сарадник-логопед	1								•	
Сарадник за проширену делатност и пригодне и повремене програме	1								•	
Васпитач-руководилац радне јединице (вртића)	13								•	
Васпитач-руководилац радне јединице (вртића)	3							•		
Васпитач	58							•		
Васпитач	111								•	
Мед.сестра - васпитач	21					•				16
Спремачица	33		•							
Сервирка	29			•						
Техничар одржавања одеће-вешерка	3			•						
Референт за правне, кадровске и административне послове	1					•				
Технички секретар-административни радник	1					•				

Технички секретар	1					•			
Дипл. Економиста за финансијско рачуноводствене послове	1							•	
Самостални финансијско рачуноводствени сарадник	2							•	
Референт за финансијско рачуноводствене послове	1					•			
Службеник за јавне набавке	1							•	
Економ	1					•			
Магационер	1					•			
Домар/мајстор одржавања	4				•				
Помоћни радник	5		•						
Помоћни радник	2			•					
Возач	2				•				
Сарадник за исхрану нутрициониста	2							•	
Референт за санитарну контролу	2					•			
Кувар	3				•				
Кувар	1							•	
Помоћни кувар	8			•					
Пекар	1				•				
Укупно	320								

СПЕЦИФИЧНОСТИ УСТАНОВЕ И ОКРУЖЕЊА

1. Око половине деце у генерацији (на територији града Шапцау генерацији их има око 1000 - 1100) живи на сеоском подручју (52 села) и њихово укључивања у програме предшколске установе пре поласка у припремни предшколски програм, годинама се развија кроз реализацију кратког програма „Кренимо са три...“, али и кроз организовање мешовитих група, где год је могуће у реализацији припремног предшколског програма, ако у селу има бар петоро деце у ПП програму. Учешће установе у пројектима за које конкурише установа и Оснивач, (ИМПРЕС 2011-2014. године), а у току је пројекат „За срећније детињство“ Фондације Ђоковић), резултирало је отварањем вртића у једном од најудаљенијих од града, али и највећих села, М. Прњавору, који ће похађати кроз целодневни боравак и деца јасленог узраста, али ће се организовати и кратки програми за децу од 3-5,5 година.
2. Установа реализује као редован облик рада, поред целодневног и полудневни боравак за децу од 3-5,5 година у трајању од 4 сата дневно за који се родитељи, као

и за целодневни боравак, јављају на конкурс, те тако и породице које немају потребу за целодневним боравком детета у вртићу, имају прилику да користе краћи програм. Поред редовног полудневног програма, за децу узраста 3-5,5 година на градском подручју, која нису обухваћена целодневним и полудневним боравком, реализује се бесплатан програм „Играоница“, два пута недељно по три сата, три месеца годишње.

3. У сарадњи са локалном заједницом и различитим институцијама реализују се различити облици и програми у просторима библиотеке, музеја, манифестације које имају традицију, а партнерство са организацијама, удружењима грађана, препознатљиво је у граду и шире, као и сарадња са предшколским установама из земље и окружења.
4. Већина васпитача у Предшколској установи се дошколовала на четворогодишњим студијама и Високој струковној школи уз специјалистичке програме, стручни сарадници у складу са својим компетенцијама подржавају креирање и реализовање различитих програма и програме сарадње и подршке деци породици. На овај начин људски ресурси Установе омогућавају широку понуду различитих програма за децу без потребе ангажовања стручњака ван Установе, а запослени своја искуства у реализацији програма представљају стручној јавности у земљи и окружењу.

Исказане потребе корисника

На градском подручју, на родитељским састанцима родитељи (односи се на родитеље деце која похађају вртић) су анкетирани о заинтересованости за различите услуге и програме на почетку сваке радне године Родитељи су показали интересовање за неке од следећих програма:

Играонице на градском и сеоском подручју

Енглески језик (други страни језици у малом броју)

Плес, фолклор

Музичке активности

Драмске активности

Спортске активности

Једнодневни излети у околину, ЗОО врт, на базен...

Зимовање, летовање, рекреативне активности...

Анкетирани су и родитељи деце на градском и сеоском подручју града Шапца (односи се на децу која нису обухваћена ниједним видом предшколског васпитања и образовања). На сеоском подручју родитељи су сагласни да се њихова деца укључе у програм Предшколске установе „Наше дете“ који се реализује у просторима у којима се већ реализује припремни предшколски програм.

На градском подручју, родитељи би укључили децу у програме два до три пута недељно, полудневни четворочасовни програм пет дана у недељи, из области ликовних, спортских, музичких активности, плес, фолклор, играонице са садржајима „лепо понашање“, „школица паметница“... али исказали су потребе и заинтересованост програм подршке „квалитетном родитељству“.

Ресурси Установе

-Подаци о специфичним вештинама запослених, прикупљени су Упитником за запослене, и у листама стручног усавршавања и начина примене стручног усавршавања у својој групи. Запослени су своје вештине сами процењивали. Анализом података издвојене су следеће категорије специфичних вештина:

Ликовне (сликања, вајање);

Драмске, глума, осмишљавање позоришне сценографије;

Музичке;

Плес;

Фолклор;

Спортске активности;

Комуникацијски семинари;

Унапређивање васпитних компетенција родитеља;

Израда гињол лутака;

Израда дидактичког материјала;

Екологија;

-Установа шири мрежу објеката, према потребама родитеља у одређеним деловима града, што додатно олакшава породицама да своје време и обавезе рационално организују.

-Установа са институцијама у граду креира програме који се реализују у другим просторима (библиотеци, музеју, програме за родитеље у сеоским школама и домовима месних заједница у сарадњи са Домом здравља, невладиним организацијама и сл.)

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Циљеви Предшколског програма Предшколске установе „Наше дете“, полазе од циљева предшколског васпитања и образовања прописаних законском и подзаконском регулативом, а конкретизовани су контекстом локалне заједнице у којој се установа развија, потребама деце и родитеља и ресурсима којим установа располаже.

Кроз понуду програма и услуга за децу и родитеље пружамо подстицај и доприносимо целовитом развоју детета, кроз развијање сопствених капацитета, проширивање искуства и изградњу сазнања о себи, другим људима и свету, као и подршку васпитној функцији породице.

Циљеви:

-Унапређивати квалитет коришћењем ресурса установе и локалне заједнице уз уважавање потреба све деце и породица обухваћених овим програмима, како на градском тако и на сеоском подручју.

-Развијати различите облике, програме и услуге, кроз ширење обухвата у складу са потребама и интересовањима деце и породица и стручним компетенцијама васпитача, стручних сарадника и сарадника установе, али и ресурсима локалне заједнице.

-Подстицати развој васпитних компетенција родитеља програмима за родитеље и родитеље и децу.

-Унапређивати квалитет предшколског програма установе уз поштовање специфичности делатности, унапређивањем програма исхране, социјалне и превентивно- здравствене заштите, заштите животне средине, безбедности и здравља на раду, заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања.

3. ОБЛИЦИ И ПРОГРАМИ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

<u>Назив програма</u>	<u>Трајање програма</u>	<u>Дневно трајање</u>
1) Програми целодневног боравка	Од 1. Септембра до 31. августа	До 11 сати дневно
-Програм неге и васпитања деце узраста до три године		
-Програм васпитно- образовног рада са децом узраста од 3 године до поласка у Припремни предшколски програм		
-Припремни предшколски програм за децу узраста од 5,5 од 6,5 година		
2) Програми полудневног боравка		
-Припремни предшколски програм у трајању од 4 сата на градском и сеоском подручју (узраст 5,5 - 6,5 година)	Према календару основне школе	4 сата дневно
- Програм полудневног боравка деце узраста 6 месеци до 3 године	Од 1. Септембра до 31. августа	4, 5 или 6 сати дневно и до 6 сати дневно до 3 пута недељно
- Програм полудневног боравка за децу узраста 3-5,5 година	Од 1. Септембра до 31. август	4, 5 или 6 сати дневно и до 6 сати дневно до 3 пута недељно
- Програм „Играоница-“ за децу узраста 3-5,5 година (градско подручје)	Три месеца годишње	3 сата дневно два пута недељно
- Програм „Кренимо са три...“ за децу узраста 3-5,5 година на сеоском подручју	Од септембра до јуна	1-2 пута недељно по два до три сата

Концепција програма васпитно-образовног рада заснива се на слици о детету која подразумева да је дете:

- **Јединствено и целовито биће** (дете реагује целим својим бићем, његов интелектуални, емоционални, сензомоторни, социјални и говорни развој је узајамно условљен. Свако дете је личност са својим јединственим могућностима и једнаком правима да се његова јединственост препозна и уважи);
- **Компетентно и богато потенцијалима** (дете није само биће потреба већ поседује потенцијале и развијајуће капацитете који га чине компетентним учесником сопственог учења и развоја. Компетентност није нешто што дете поседује по

себи, нити завршено стање, већ се изграђује кроз однос са одраслима и вршњацима и зависи од квалитета овог односа, адекватну негу и подржавајућу средину);

- **Дете је активни учесник заједнице вршњака и одраслих** (дете је социјално биће, природно усмерено на односе са вршњацима и одраслима. Дете својим учешћем доприноси обликовању заједнице кроз активно учешће у односима са заједницом којој припада-породица, вртић...);
- **Дете је посвећено учењу** (има урођену мотивацију да учи и сазнаје. Од рођења настоји да разуме свет који га окружује и да њиме овлада. Оно учи интегрисано кроз процес коконструкције знања са вршњацима и одраслима у ситуацијама које за њега имају лични смисао и значење. Све аспекте развоја развија кроз симултане активности);
- **Дете је креативно** (изражава себе и своје разумевање света на много различитих начина и на креативан начин повезује различите димензије свог искуства и прерађује своје идеје и доживљаје. Користи различите начине изражавања како би разумело и разменило осећања, идеје, мисли и веровања);
- **Дете је биће игре** (игра је природан начин односа према свету кроз који оно доживљава, проширује и прерађује искуства, обликује себе и свет и гради сазнање о себи и свету, развијајући потенцијал отворености, флексибилности и ставаралаштва као основе свеколиког учења и развоја. Дете не учи кроз подучавање већ у ситуацијама и активностима које се заснивају на игровном обрасцу- добровољности, иницијативи, динамичности, преговарању, посвећености, отворености, преиспитивању).

Програм неге и васпитно-образовног рада са децом узраста 6 месеци до три године

Програм целодневног боравка реализују медицинске сестре- васпитачи (рад са децом до 3 године) Програмска оријентација овог облика и услови живљења обезбеђују правилан психо-физички развој, социјалну сигурност, васпитање и образовање и превентивну здравствену заштиту деце.

Програм неге и васпитања деце узраста до три године

Васпитни рад и нега деце узраста до 3 године остварује се у оквиру програмираних активности (моторних, сензорно-перцептивних, ритмичко-музичких, интелектуалних, језичких), социјално емоционалних односа и неге деце појединих узраста

Нега и васпитни рад са децом узраста до три године одвија се Основама предшколског програма.

Нега деце јасленог узраста неодвојива је од процеса васпитања, и подразумева одржавање хигијене, задовољавање потреба за сном, исхраном, боравком на свежем ваздуху, а интеракцијом у процесу неге доприноси се социјализацији и општем развоју детета.

Нега подразумева и превентивно- здравствену заштиту деце којој се посвећује посебна пажња. Задатак медицинских сестара је континуирана сарадња са родитељима у поступцима и мерама за заштиту и очување здравља детета.

Основни циљ васпитног рада са децом овог узраста је стварање повољне васпитне средине у којој ће дете стицати искуства по свом сопственом програму. Организованим системом садржаја и метода, дете ће искуства преводити у сазнања откривањем себе и своје околине коју ће мењати у складу са својим могућностима.

Основни задатак васпитног рада је да чува, подстиче и оплемењује спонтане изразе понашања деце, а искуство и интересовања деце су основ за креирање програма у васпитној групи. Физичка средина за учење и развој креира се тако да се тежи њеној опремљености, структурирању по разним структурним целинама, повезаности и интегрисаности, безбедности и предвидљивости, али и стварању услова да је променљив, динамичан и подстицајан за децу и одрасле.

Рад са децом одвија се кроз игру, циљане и животно практичне активности деце са садржајима који подстичу негу, развој чулне активности и опажања, социо- емоционалне односе, моторичке активности, ликовне активности и игре драматизације.

Програм предшколског васпитања и образовања деце од 3 до 5,5 година

У предшколској установи „Наше дете“ програм предшколског васпитања и образовања од 3-5,5 година реализује се у целодневном и полудневном боравку (редовни програми) и програмима (Играоница, Кренимо са три...). Целодневни боравак се реализује у узрасним и мешовитим групама, а полудневни, Играоница и програм кренимо са три, у мешовитим групама.

Сваки вртић са својим специфичностима, архитектонским, локацијским, пружа различите могућности развијања програма рада са децом. Важан задатак је развијање инклузивне средине и културно сензибилисаног окружења.

Програм васпитне групе се креира у зависности од интересовања деце, ресурса, окружења и евалуације васпитно-образовног рада.

- Установа је отворена за искуства, потребе и идеје деце, породице и локалне средине;

Васпитач је више помагач и посредник него директни извор знања. То значи да васпитач посматра и слуша децу, препознаје и открива дечје потребе и интересовања, а затим се заједно са децом и родитељима планира средина, материјали и активности које ће деци бити подстицај за учење и тражење одговора на постављена питања и проблеме...

- Деца су природно мотивисана да откривају себе и свет који га окружује;

- Пажљивим планирањем васпитач нуди сваком детету по нешто и обавезно прилику за интеракцију у малој групи, у пару, у великој групи;

- Простор, време и начин груписања деце прилагођавају се самој деци, а програм није унапред дат него се заједно са децом и родитељима ствара и живи;

- На дневном нивоу планира се велики број садржаја и активности ради разноврсности и алтернативности и договора деце и васпитача, репрезентовања искустава и нових сазнања;

- Васпитач подстиче унутрашњу мотивацију, самосталност, тиме што нуди изборе, уважава предлоге и мишљења, обезбеђује време и место за дечје презентовање идеја, замисли и продуката;

Припремни предшколски програм

Реализује се у целодневном боравку, и 4-часовном програму на градском и сеоском подручју

Припремни предшколски програм као део обавезног деветогодишњег образовања, у складу са Основама предшколског програма, својим обимом, општим и специфичним васпитно-образовним задацима, стручним радом са децом и подршком локалне заједнице олакшава деци прилагођавање на школу и важан је ослонац породици будућих првака.

Општи циљ ППП – доприношење зрелости (готовости) за живот и рад какав децу очекује у основној школи, у нашој средини има своје специфичности. У свакој генерацији предшколаца скоро 50% деце је у сеоској средини. У преко 20 села (од 52 у нашој општини) сваке године се број деце креће између 5 и 10 у групи. Овај број деце, услови у којим живе и социјални статус породица намећу одређене специфичности у раду са децом али и породицама.

Број деце из ромских породица на сеоском подручју је константан (око 50-так у свакој генерацији) и намеће сталне задатке у стварању услова за уредније похађање, пре свега, али и ублажавање социо-културних разлика, стереотипа и предрасуда с којима се и даље сусрећу. Посебан задатак је подизање свести и одговорности родитеља ромске деце о потреби за образовањем и стицањем навика и знања који ће њиховој деци дати могућност квалитетнијег укључивања у друштвену заједницу. Васпитачи, стручни сарадници и сарадници прате податке о рођеној деци у свим срединама, обилазе породице, сарађују са Домом здравља и здравственим медијаторкама, ромским координаторима.

Организација рада у ПП групама усаглашава са потребама деце са тешкоћама у развоју, да би се омогућили што оптималнији услови за њихов развој и напредовање. Тимска израда ИОП-а и програма индивидуализације рада ствара услове да се за свако дете са тешкоћом развија специфичан програм.

Сарадња са сеоским школама је изузетно добра. Најчешће користимо њихов простор за ППП, а васпитачи и деца се укључују у све активности и пригодне програме школа. Један од специфичних задатака је да се таква сарадња оствари и са градским школама.

Важан задатак нам је подстицање готовости деце да поштују правила понашања која се тичу безбедности, заштите од насиља, сналажење у комуникацији са другима, која ће им омогућити да се лакше школују и одрастају у групи вршњака. И овај задатак подразумева активно укључивање породице, локалне заједнице и школе.

Улога васпитача је да препознаје и открива различита дечјаинтересовања, могућности, има аутономију у развијању програма и шири мрежу места за учење. Такође, васпитач ствара услове за конструктивну размену међу децом, усмерава децу да истражују и уочавају односе између предмета и појава, континуирано процењује и критички преиспитује своју васпитну праксу, мења је и унапређује.

У развијању ППП полази се од тога да је свако дете јединствено, има свој темпо развоја, свој темперамент, своје потребе. Свако дете учи када има могућност „да делује, мисли и изражава се у складу са својим тренутним моћима, када је прихваћено и уважено...”

Увек се полази од тога да свако дете учи посматрањем, истраживањем, експериментисањем, решавањем проблема, разменом са децом и одраслима.

Извори садржаја и активности са децом

Подстицање деце да изражавају своје идеје

Подстицање развоја говора кроз проширење речника, способности изражавања мисли и давање аргумената.

Подстицање истраживања и тумачења кроз укључивање деце у једноставне научне експерименте који омогућавају и охрабрују посматрање узрока и последице кроз непосредно искуство.

Подстицање деце да отворено постављају питања о ономе о чему размишљају

Свакодневно пружање прилике за комплексне физичке игре, учествовање у спортским активностима, као прилику да дете овладава сопственим телом и подстиче самопоуздање
Помагање развоја самосталног започињања, самоиницирања, игре и истраживања кроз директне и индиректне интервенције (постављањем питања/проблема, пружањем додатних материјала, укључивањем деце у дуготрајне пројекте)

Пружање прилике да деца испробају различите улоге.

Пружање прилика за естетски развој деце, кроз прилике да упознају мелодије, ритам, препозанју емоције које изражава ова и друге врсте уметности.

Неговање у групи игара по правилима

Пружање подршке растућем интересовању деце за стварање односа са људима ван породице.

Повећање знања и разумевања деце о широј заједници.

Стварање прилика за препознавање и дискутовање о осећањима.

Обучавање деце за стратегије управљања сопственим емоционалним стањима.
Организовање игара које подстичу кооперацију и интерперсоналне вештине.

Јасно уважавање дечје игре, истраживања и идеја слушањем и вербалним комуницирањем са њима кроз дискусију.

Подстицање дијалога, дискусије, дебате уз уважавања другачијег мишљења и подршка деци да преговарају.

Подстицање деце да постављају питања, изражавају идеје.

Подстицање деце да користе сопствена искуства, говоре о њима ...

Подстицање размишљања и даљег грађења на основу онога што већ знају.

Подстицање и пружање подршке развијању вештина за решавање конфликта

Јасно показивање деци да су њихова истраживања, питања и размишљања значајна.

Подстицање и усмеравање дечјег размишљања кроз питања«шта ће се догодити ако...»

Упознавање деце са писаним језиком, обезбеђивањем средине богате сликовницама, књигама, енциклопедијама, часописима које деца прегледају, читају се заједно са њима, траже информације. Подстицање њихових спонтаних покушаја да читају и пишу.

Подстицање креативности деце кроз сликање, цртање, певање, плес, свирање инструмената, драму и глуму, причање прича и песама.

Давање времена и простора деци да могу да осете и истраже уметничке материјале, идеје и концепте.

Ширење уметничких интересовања кроз сарадњу са локалним културним институцијама и стручњацима из области уметности.

Подстицање и усмеравање деце да пронађу објашњења за појаве у свету око себе.

Обезбеђивање разноликог окружења богатог материјалима који инспиришу и омогућавају да деца користе сва своја чула, подстичу критичко размишљање, стимулишу машту и развијају способности за решавање проблема

Подстицање деце да преузму одговорност за своје поступке.

Подстицање за уважавање свих живих бића и бриге за животну средину

Упознавање деце са објектима из окружења који су везани за историјске догађаје и документе из прошлости, омогућавање сусрета са личностима из локалне заједнице који би им преносили своја искустава о догађајима, начину живота, различитим културним обележјима...

Подстицање и помагање деци да посматрају и проучавају животиње и биљке из свог непосредног окружења

Укључивање деце у планирање и одлучивање о активностима и местима које ван вртића могу посетити

ПРОГРАМ „ИГРАОНИЦА“

Програм који се реализује за децу узраста 3-5,5 година која нису обухваћена целодневним и полудневним боравком. Овај програм се реализује кроз активности установе на мапирању деце овог узраста која нису обухваћена програмима предшколског васпитања и образовања и родитељи се позивају да се упознају са програмом Играонице и на основу њиховог интересовања се групе формирају у објектима који су породицама најближи. Програм траје три месеца у току године, два пута недељно по три сата. Васпитачи креирају програм кроз праћење интересовања деце, сарадњу са родитељима, локалном заједницом.

Води се евиденција о реализацији у свакој групи.

Документује се кроз белешке, фото и видео записе.

Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем програма, у групи и анализу документације.

Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

ПРОГРАМ „КРЕНИМО СА ТРИ...“

ЦИЉ: Подстицање целовитог развоја деце стварањем прилика да се одговори на узрасне и специфичне потребе и интересовања деце и родитеља, на аутентичан начин у сеоској средини, и пружање подршке породици, пре обавезног програма припреме за школу.

Циљна група: деца од 3 до 5,5 година на сеоском подручју која нису укључена у редовне програме

Програм се развија у складу са специфичностима групе уважавајући породични контекст, узраст деце, претходна искуства и услове локалних обележја.

Начин праћења и вредновања програма:

Програм се реализује према месечном и недељним плановима које креирају васпитачи. Води се евиденција о реализацији у свакој групи.

Документује се кроз белешке, фото и видео записе.

Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем програма, у групи и анализу документације.

Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

4. ДРУГИ ОБЛИЦИ И ПРОГРАМИ РАДА И УСЛУГА

ПРОГРАМ „КОРАК У СВЕТ КЊИГА“

Предшколска установа је својом концепцијом упућена на окружење у ком се налази и интеграција деце у локалну заједницу је један од важних принципа њеног функционисања. Оваква врста отворености ка друштвеној средини, за резултат има различите нивое сарадње са институцијама из различитих области. Дугогодишње планирање и реализација активности, акција, посета, изложби, резултирала је креирањем програма „Корак у свет књига“ који је саставни део годишњих програма рада Библиотеке шабачке и ПУ „Наше дете“.

Циљна група: Деца старијег и припремно-предшколског узраста која похађају програме установе

Циљ: Увођење детета у свет књиге и стимулисање говорно-језичког развоја

Задаци: развијање љубави према књизи, стицање нових знања, подстицање говорног стваралаштва, развијање вештине слушања.

Садржаји:

Приказивање књига и разговори о њима, причање, читање прича, сусрети са књижевницима, песницима за децу, позајмљивање књига, примена различитих метода за стимулисање говорно-језичког стваралаштав код деце и др.

Начин остваривања:

Време/динамика: једанпут недељно

Место: Простор Библиотеке шабачке (простор прилагођен деци)

Реализатори: васпитачи и сарадник из библиотеке

Корисници програма: У програм су укључене сваке године две до три групе деце старијег или припремног предшколског узраста

Начин праћења и вредновања програма:

Програм се реализује према садржајима и активностима које планирају васпитачи и деца са запосленима у библиотеци, на годишњем и месечном нивоу.

Води се евиденција о реализацији у књигама васпитно-образовног рада у свакој групи у којој се реализује.

Документује се кроз белешке, фото и видео записе.

Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем програма, и анализу документације.

Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

ПРОГРАМ „ДЕТЕ И МУЗЕЈ“

Циљна група: Деца узраста од три године до поласка у школу

Циљ: проширити дечја знања кроз садржаје које музеј нуди, развијање критичког мишљења, за формирање свести о месту и улози уметности у културној баштини.

Задаци: приближавање историје и уметности деци, усвајање културолошких навика, подстицање критичког мишљења, стицање нових знања и вештина

Садржаји којима се подстиче дечје истраживање и питања: Изложбе, поставке, радионице које пружају прилике деци да се уживе у околности у којима се некад одвијао живот њихових предака, („Археолог и ја - археологија”- праисторија „Упознајмо етнологију“ „Хајдучке приче...из Мачве“)

Начин остваривања:

Време/динамика: једанпут недељно

Место: Простор музеја

Реализатори: васпитачи и сарадник из музеја, кустос

Корисници програма: У програм су укључене сваке године две до три групе деце

Начин праћења и вредновања програма:

Програм се реализује према садржајима и активностима које планирају васпитачи и деца са запосленима у музеју, на годишњем и месечном нивоу.

Води се евиденција о реализацији у књигама васпитно-образовног рада у свакој групи у којој се реализује.

Документује се кроз белешке, фото и видео записе.

Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем програма, и анализу документације.

Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

ПРОГРАМ „ВРТИЋ У ШУМИ“

ЦИЉЕВИ :

1. Очување психофизичког здравља деце и одраслих.
2. Сензибилизати васпитаче и децу о важности заједничког учествовања у процесу планирања, реализације и евалуације васпитно-образовног рада.
3. Истражити, испитати, испробати, знати применити искуства која се стичу у природи
4. Истражити могућности шуме - као простора за учење и стварање заједнице.
5. Креирање програма и концепта живота који се заснива на дечјим потребама, интересовањима, знањима, идејама, предлозима.

Право сваког детета је да истражује и ужива у природи. Деца до 12 година најефикасније уче кроз интеракцију са околином активно је мењајући и истражујући. Стицање искуства детета кроз активности и игре у природи морају да буду неопходан део предшколског програма од најранијег узраста.

Укључивање родитеља у планирање, реализацију и евалуацију боравка у природи је оно што чини пројекат одрживим. Усаглашени ставови деци најближих одраслих особа утичу на формирање његовог опредељења за живот у природи.

Васпитачи, стручни сарадници и други одрасли воде групу деце у шуму која даје свој природан контекст за учење. Не постоје детаљне припреме за рад у шуми. Акцент је на ситуационом учењу. Шума богатством својих материјала, структуром, нуди могућност да је деца преобликују, траже своје уточиште, избаце енергију.. У таквом окружењу дете аутоматски постаје активни учесник у стицању знања и искуства, што је основни критеријум за спровођење квалитетног васпитно-образовног рада.

-Програм се реализује током боравка деце у вртићу, одласком (аутобуским превозом) до шуме у близини града, а деца се враћају у вртић за ручак и подневни одмор, или ручају у вртићу који је у близини шуме.

Начини праћења и вредновања програма:

Води се евиденција о реализацији у књигама васпитно-образовног рада у свакој групи у којој се реализује. Документује се кроз белешке, фото и видео записе. Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем активности из програма, у групи и анализу документације. Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

ПРОГРАМ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ програма: Стварање основе за учење других језика кроз развијање свести и знања о различитим културама и језицима, функцији језика у комуникацији међу људима и културама. Учење другог језика подразумева ситуационо усвајање језика, тако што је страни језик уткан у ситуације и активности кроз које га дете упознаје и смислено употребљава, а не кроз издвојено подучавање посебно обликованим методичким поступцима.

КОРИСНИЦИ

Корисници посебног програма енглеског језика су деца предшколског узраста од 4 до 6,5 година.

РЕАЛИЗАТОРИ

Васпитачи са знањем енглеског језика, односно степеном образовања из ове области (у складу са законом), у својим васпитним групама (и групама у истом објекту) у оквиру теме/пројекта који се развијају на основу дечјих интересовања, тако што се језик користи у ситуацијама и активностима.

Начини праћења и вредновања програма:

Води се евиденција о реализацији у књигама васпитно-образовног рада у свакој групи у којој се реализује. Документује се кроз белешке, фото и видео записе. Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем активности из програма, у групи и анализу документације. Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

ПРОГРАМ „ДЕТЕ И ЕМОЦИЈЕ“

(Програм јачања социо-емоционалне компетенције деце)

Циљна група: деца узраста од четири године до поласка у школу

Општи циљ програма: Јачање социо-емоционалних компетенција деце у групи активним грађењем односа кроз упознавање емоција, подстицање исказивања и разумевања својих и осећања других.

Задаци:

- Уважбавање препознавања и именовања својих и туђих осећања и њиховог интензитета
- Јачање контроле испољавања емоција и свести о властитој експресији
- Подстицање ведрога расположења и оптимизма

Задаци се реализују кроз разноврсне драмске, ликовне, музичке, физичке и језичке активности које подстичу развој емоционалности. Програм чини симболичко изражавање кроз драмске игре, цртеж, музичке активности и моторичке игре, кроз интеракције деце у групи и васпитача.

Радионице:

- „Хајде да се дружимо“
- „Наши срећни и тужни доживљаји“
- „Срећа“
- „Шта је смешно“
- „Моје место за опуштање и одмор“
- „Напетост и опуштеност“
- „Изражавање осећања“
- „Осећања и уметност“
- „Глумимо...“
- „Страх“
- „Бес, љутња“
- „Туга“
- „Љубав“
- „Конфликти“
- „Емпатија“
- „Контрола љутње“
- „Како изгледају наша осећања“

Начин праћења и вредновања програма:

Програм се реализује према сценариима радионица обједињених у материјал (електронски и штампан) који користе васпитачи, на нивоу вртића.

Води се евиденција о реализацији у књигама васпитно-образовног рада у свакој групи у којој се реализује.

Документује се кроз белешке, фото и видео записе.

Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем активности из програма, у групи и анализу документације.

Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

Програм подстицања интелектуалног развоја деце предшколског узраста (МЕНСА НТЦ)

Циљ програма:

- Превенција поремећаја концентрације и пажње
- Превенција дислексије у школском периоду
- Развијање моторике и координације покрета
- Развијање брзине размишљања и закључивања (функционално знање)

Садржаји: -игре за подстицање равнотеже, координације, моторике, графомоторике и акомодацију ока, загонетне приче, загонетна питања...

Задаци се реализују кроз разноврсне моторичке вежбе, игре са симболима апстрактних појмова (препознавање, класификација, асоцијација), музику

Начин организације:

-реализација у групама целодневног боравка узраста током године.

Реализатори:

Васпитачи који су прошли обуку (30)

Начин праћења и вредновања програма:

Програм се реализује према методичком приручнику за васпитаче НТЦ систем учења. Води се евиденција о реализацији у књигама васпитно-образовног рада у свакој групи у којој се реализује.

Документује се кроз белешке, фото и видео записе.

Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем активности из програма, у групи и анализу документације.

Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

ПРОГРАМ ПОДСТИЦАЊА ДЕЧЈЕГ САМОПОШТОВАЊА, КООПЕРАТИВНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И САРАДНИЧКИ ОДНОС СА РОДИТЕЉИМА

Општи циљ програма: Јачање самопоштовања деце у групи активним грађењем односа према својим способностима, умећима. Јачање поверења у себе и своје способности.

Задаци:

-промишљати и одмеравати очекивања која се стављају пред дете да их оно може испунити и доживети успех.

-јасно, отворено и двосмерно комуницирање са дететом

-неговати демократичан, асертивни стил васпитања

-Подстицати дете у исказивању љубави и других осећања

-неговати независност и самосталност

Задаци се реализују према приручнику за подстицање дечјег самопоштовања (Ибоја Гера, Љубица Дотлић). Програм чини симболичко изражавање кроз драмске игре, цртеж, музичке активности и моторичке игре, кроз интеракције деце у групи и васпитача и кроз заједничке радионице са родитељима.

Садржаји:

„Породични споменар“

„Моја осећања“

„Моје порекло“

„Лични ковчежић“

„Свитац дечјих права“

„Играоница за децу и родитеље у вртићу“

Начин организације:

- програм реализују васпитачи који су прошли обуку из самопоштовања у својим групама.

- Реализација програма у старијим и припремним предшколским групама, једном недељно, у трајању око 45 минута.

Начин праћења и вредновања програма:

Програм се реализује према приручнику аутора програма који користе васпитачи који су прошли обуку.

Води се евиденција о реализацији у књигама васпитно-образовног рада у свакој групи у којој се реализује.

Документује се кроз белешке, фото и видео записе.

Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем активности из програма, у групи и анализу документације.

Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

ПЛЕСНИ ПРОГРАМ

Циљ програма:

- развијање координације и културе покрета и слободе у изражавању музике;
- развијање доживљаја уз сналажење у простору и овладавање простором;
- познавање могућности свог тела као инструмента изражавања покрета, његово правилно држање, грациозност, фина моторика, лепи и складни покрети;
- упознавање различитих врста плеса – покрета
- плесни садржај из следећих области: покретне игре уз музику; плесне игре (традиционалне, савремене...);

За реализацију овог програма потребно је обезбедити: одговарајући простор, по могућству са постојећим огледалима за одређене плесне активности.

Начин праћења и вредновања програма

- праћење развоја и напредовања деце, организовање приредби и плесних дружења
- Води се евиденција о реализацији у књигама васпитно-образовног рада у свакој групи у којој се реализује.
- Документује се кроз белешке, фото и видео записе.
- Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем активности из програма, у групи и анализу документације.
- Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

ЕКОЛОШКИ ПРОГРАМ

Циљеви програма:

- подстицати развијање еколошких ставова и понашања код детета које доживљавањем и активним учењем усваја основна знања о начинима бриге и чувања околине (биљног и животињског света).
- узнати родитеље и средину са циљевима еко-програма и подстицати их на укључивање

Садржај програма

- сакупљање, збрињавање и смањивање количине отпада, и то: папирни отпад, био-отпад и разне амбалаже (дрво, пластика)
- улепшавање објекта, дворишта
- дружење у радионицама и радним акцијама
- узгајање украсног биља, воћа и поврћа
- рад на осмишљавању центара у радној соби
- коришћење рециклажног материјала
- учење рационалног коришћења питке воде
- укључивање родитеља у живот и рад вртића
- брига за биљни и животињски свет

Води се евиденција о реализацији у књигама васпитно-образовног рада у свакој групи у којој се реализује.

Документује се кроз белешке, фото и видео записе.

Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем активности из програма, у групи и анализу документације.

Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

ПРОГРАМ „ФОЛКЛОРНА ПОЧЕТНИЦА“

- Циљна група програма: деца која похађају целодневни боравак, узраст од четири године до поласка у школу.

-**Општи циљ програма:** чување традиције нашег народа.

-**Задаци:**

Упознавање деце са традиционалном песмом и игром (назив игре, упознавање са местом или крајем из ког игра потиче), овладавање простором и развој координације покрета и осећаја за ритам, вежбање концентрације, подстицање тимског рада.

Музички фолклор се користи као мотивационо средство и садржај у раду са децом од четири до седам година.

Садржај

- „Игра коло у двадесет два“
- „Девојчица платно бели“
- „Ја посејох лубенице“
- „Ајд' на лево брате Стево“

„Игра коло у...“
„Девојчица платно бели“
„Ја посејох лубенице“
„Ајд' на лево брата Стево“
„Коларићу Панићу“.

Начин реализације- први ниво:

Обука васпитача за фолклорну почетницу.

Време: четири пута годишње у вртићу „Младост“, трајање 2-3 сата.

Реализатор обуке: Весна Тутуновић, кореограф и играч фолклора са искуством.

Материјал за васпитаче: ноте и текст фолклорних игара, ЦД са музиком и видео записом игре.

Начин реализације-други ниво:

Програм се реализује два пута недељно у трајању 30-40 минута.

Место реализације: сала вртића, или соба.

Реализатори: васпитачи предшколске установе.

Величина групе: 20-30 деце.

Опрема потребна за реализацију: Народна ношња, ЦД плејер, ЦД са музиком, инструмент.

„МАЛИ АТЕЉЕ“

Општи циљеви програма су:

- Различитим ликовним техникама и материјалом богатити дечја искуства
- Да се богати и оплемењује емоционални живот деце и развијају изражајне способности;
- Да се развија способност реперезентовања сопственог искуства, друге деце и околине уопште;
- Укључити породицу и локалну заједницу у васпитно-образовни рад.

Садржај:

Активности цртања, сликања, вајања и елементи графике.

Технике:

- цртање, сликање, вајање, основи естетског процењивања;
- игре папиром;
- игра амбалажним материјалом;
- игра природним материјалима;
- игра отпадним и неструктурираним материјалима;
- вајање;
- игре бојама.

Начин праћења и вредновања програма

- праћење развоја и напредовања деце, организовање приредби и плесних дружења
- Води се евиденција о реализацији у књигама васпитно-образовног рада у свакој групи у којој се реализује.
- Документује се кроз белешке, фото и видео записе.
- Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем активности из програма, у групи и анализу документације.

- Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

ПРОГРАМ « РАСТИ ЗДРАВО»

Општи циљеви и задаци програма:

Основни циљ је да се подстакне развој деце, развија здравствена култура, чува и унапређује сопствено здравље, задовољи потреба за кретањем и путем тога створи навика свакодневног физичког вежбања. Циљ је створити код деце навике здравог начина живота користећи се средствима физичке и здравствене културе, природним факторима и пружити деци могућност за стицање основних знања, вештина и навика потребних за прилагођавање новим моторичким активностима. Уз едукацију о хигијенским навикама, деца ће учити о томе колико је важна здрава исхрана за правилан раст и развој.

Остваривање задатака осигурава се правилним избором вежби којима ће се деловати на моторички и функционални развој у складу са карактеристикама овог узраста. Програм омогућава задовољење дечије потребе за игром, развија моралне особине детета и његових радних навика, самодисциплине, самосталности у раду и помагању другима.

ЗАДАЦИ:

Омогућити деци стицање нових искустава кроз покрет и игру; фонт

Упознати их са различитим спортовима и вредностима које доноси бављење спортом;

Сваком детету омогућити да се бави спортом не само у овом узрасту, него и касније у зависности од његових предиспозиција и других фактора укључити у спортске клубове и удружења.

Реквизити:

Вијаче

Палице

Обручи

Различите лопте

Праћење и вредновање програма

Програм се планира и реализује у сарадњи са Спортским савезом града Шапца и саставни је део програма који се реализује у основним школама на територији градске управе.

Евиденцију и документацију о реализацији воде реализатори, бележи се реализација у књигама васпитно-образовног рада у групама у којим се реализује.

Реализатори и Спортски савез израђују годишње извештаје о реализацији програма.

Хор васпитача и дечји хор

Хор васпитача припрема репертоар песама које изводи на различитим манифестацијама установе или манифестацијама и догађајима у локалној заједници.

Дечји хор из различитих вртића учествује на манифестацијама у установи и уз поштовање правила безбедности и заштиту од злоупотребе деце, на манифестацијама у локалној заједници.

САВЕТОВАЛИШТЕ ЗА РОДИТЕЉЕ

Родитељи предшколске деце све чешће имају потребу за додатном подршком у вези са питањима развоја, васпитања и образовања, исхране, неге и здравља своје деце. Нису увек у могућности да се самостално едукују или немају навику да се и у ситуацијама када им је потребан само савет, а не и нека врста третмана, јаве здравственим или институцијама из области социјалне заштите. Предшколска установа је место где могу на многа од ових питања добити одговоре, где да се информишу, коме да се обрате за помоћ, стекну знања из области васпитних компетенција...

Посебан програм, Саветовалиште за родитеље реализује се у складу са принципима добровољности долажења на саветовање, дискреције у раду, доступности свим заинтересованим родитељима предшколске деце на територији града.

Основне функције програма су: информативна, превентивна, едукативна и саветодавна

Циљна група: Сви заинтересовани родитељи деце која похађају програме ПУ „Наше дете“ и предшколске деце на територији града

Циљ: Пружање стручне помоћи и подршке породици у свим питањима везаним за васпитање, образовање и одрастање деце

Облици рада:

Програм се реализује кроз индивидуалне разговоре са родитељима

Могући садржаји:

-Информисање о свим карактеристикама раста и развоја детета предшколског узраста

-Информисање о припреми детета за полазак у вртић и школу

-Сазнања о игри и начину стимулисања игре

- Избор књига за децу и о деци

-Сазнања о начинима подстицања и развијања дечјих интересовања, способности и склоности

- Развијање вештина васпитања деце у породици

-Заједничко тражење решења за актуелне проблеме, дилеме и тешкоће са којима се родитељи срећу у васпитавању и одгајању деце

- Организовање трибина и предавања на различите теме за које родитељи искажу потребе, а у ситуацијама када постоји потреба за неком тематском едукативном подршком, организује се рад у мањим или већим групама, предавања, радионице.

Начин остваривања програма:

Време: Два пута недељно по три сата

Место: Вртић „Младост“

Кадар: Стручни сарадник- психолог, стручни сарадник -педагог, сарадник-нутрициониста-дијететичар, стручни сарадник -логопед

Начин праћења и вредновања програма:

Води се евиденција о дневној реализацији

Документује се кроз белешке реализатора програма, уз бригу о заштити приватности података. Предавања, радионице, трибине, документују се записницима, фото и видео записима.

Евалуира се кроз упитнике за родитеље, запажања реализатора.

Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

ПОРОДИЧНИ КЛУБ

(Програм подршке породици)

Програмом се остварују циљеви и принципи предшколског васпитања и образовања кроз могућност укључивања свих заинтересованих родитеља деце предшколског узраста (доступност), уважавање потреба деце и породице за стицањем знања и родитељских вештина (демократичност), кроз грађење квалитетнијих односа са породицом (отвореност), уважавања целовитог приступа детету, различитости и посебности (аутентичност), развијање широке понуде програма у складу са потребама деце и породице (развојност).

Породица је социо- културни контекст у коме деца проводе највише времена и стичу најбројнија искуства. Једна од основних функција предшколског образовања је допуна породичном васпитању. У условима када је васпитна функција породице ослабљена, потребна јој је подршка у јачању родитељских компетенција, а у контексту вртића, јачање партнерства. Евалуационе студије показују да су највећи и најдуготрајнији ефекти оних предшколских програма који обухватају и укључивање породице.

Програм нуди повећање знања родитеља о томе како њихова деца уче, развијају се помаже да схвате значај своје улоге у тим процесима као и потребу комплементарног деловања са вртићем. Омогућује помоћ да родитељи смишљеније организују васпитно-образовну средину и подстицаје у родитељском дому.

Циљ: Пружање стручне помоћи и подршке породици у свим питањима везаним за васпитање, образовање и одрастање деце.

Корисници:

- Заинтересовани родитељи деце предшколског узраста на територији града Шапца
- Родитељи деце која похађају програме предшколске установе

Задаци програма:

- Стицање знања и вештина у области родитељских компетенција
- Унапређивање родитељских вештина
- Формирање свести родитеља о сопственим могућностима да допринесу правилном развоју и успешном учењу своје деце
- Вербално рецептивно учење - поступци: презентација, постављање питања, коментарисање, дискусија; Интерактивно учење-поступци: питања и задаци за интерактивно учење, групна дискусија, излагање/презентација резултата, коментарисање, сумирање; Практично учење - поступци: демонстрација, „играње улога“, извођење активности, анализа садржаја, увежбавање вештине комуникације; Решавање проблема - поступци: задавање проблемске ситуације (стварна „као да“ симулација).
- рад у малој групи, индивидуални, фронтални.

Садржаји:

Изазови различитих фаза породичног живота
Развојне карактеристике деце предшколског узраста
Емоције – прихватање осећања детета

Васпитни стилови у породици
Темперамент деце и васпитни стилови
Награђивање и кажњавање у породици
Дечја права
Комуникацијске вештине и решавање проблем ситуација
Родитељски ауторитет и постављање граница у васпитању
Здрави животни стилови

Начин организације

1. Обука васпитача за реализацију Породичног клуба са родитељима у својој васпитној групи - 6 пута по 4 сата
2. Два циклуса радионица за родитеље предшколске деце који се пријаве (са територије града): Породични клуб 1 (10 радионица)
Породични клуб 2 (6 радионица)
Трајање два месеца (Два пута недељно по два сата)

Начин праћења и вредновања програма:

Програм се реализује према сценариима радионица обједињених у материјал (електронски и штампан) који користе васпитачи, на нивоу вртића.

Води се евиденција о реализацији

Документује се кроз белешке, фото и видео записе.

Евалуира се кроз упитнике за васпитаче, интервјуе са родитељима, непосредним праћењем програма и анализу документације.

Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

Програм зимовања, летовања, излети

Циљеви:

- Омогућити детету да упозна себе и своје могућности, пробудити радозналост, стварати ситуације за стицање нових сазнања, за непосредно и активно учење;
- Јачање физичког развоја и здравља детета, сналажење у новим ситуацијама, развијање и овладавање различитим физичким вештинама;
- Подстицање самопоуздања, емоционалне зрелости и развијање социјалних компетенција;
- Ширење могућности социјалних интеракција са децом и одраслима, осамостаљивање, подстицање сарадње, подршке и помоћи, подстицање личне и уважавање туђе индивидуалности и различитости, неговање припадности групи, развијање емпатије;
- Упознавање краја у коме живимо, традиције, фолклора, познатих личности, обичаја, природних лепота, биљног и животињског света, стицање искуства у коришћењу различитих превозних средстава на заједничким путовањима, упознавање нових предела, развијање еколошке свести и навика, развијање културе слободног времена, помоћ породици у осмишљавању слободног времена.

Корисници: деца која похађају програме установе

Трајање: у току радне године

Место реализације: У зависности од понуде туристичких агенција, и одабира родитеља деце.

Финансирање: Родитељи за трошкове који настају у периоду летовања, зимовања или излета, у зависности од изабраних дестинација

Манифестације и активности у сарадњи са локалном средином

Ред. бр.	Назив	Ниво реализације	Време	реализатори	место
1	Дечја чивијада	Општина	септембар	Васпитачи, стручни сарадници	Главна улица, трг
2	Дечја недеља	Предшколска уст.	октобар		У Установи, у целом граду
3	Месец здраве хране	Васпитна група	октобар	Васпитачи, нутриционисти, Завод за јавно здравље	У вртићима
4	Међународни дан старих особа	Вртић „Пчелица“	октобар	васпитачи	Геронтолошки центар
5	Дан чистих руку	Васпитна група	октобар		У вртићима
6	Дан толеранције	Васпитна група	новембар		У вртићима
7	Дан борбе против злостављања и занемаривања у породици	ПУ	25. новембар		
8	Дан људских права	Васпитна група	10. децембар		
9	Прослава Нове године	Вртић, васп. група	децембар		У вртићима
10	Божић	Васпитна група	јануар		У вртићима
11	Свети Сава	Васпитна група	јануар		У вртићима
12	Деца за родитеље	Васпитна група	март		У вртићима
13	Дан пролећа	Вртић „Пчелица“	март		У вртићима
14	Ускрс	Васпитна група	април	У вртићима	
15	Здравом храном до здравих зуба	Предшколска уст.	мај	Васпитачи, дечји стоматолози	Испред хотела
16	Изложба дечјег ликовног стварал.	Предшколска уст.	мај	Васпитачи, стручни сарадници	Испред Културног центра
17	Позоришне играрије	Република	мај		Шабачко позориште
18	„Мала, мала матура“ - плес	Предшколска установа	јун	Васпитачи	Градски трг
19	Завршна приредба предшколаца	Васпитна група	јун	васпитачи	У вртићима
20	Обележавање Дана особа са аутизмом, особа са Дауновим	Предшколска установа	април	Васпитачи, Запослени у ЦСР	На градском тргу

	синдромом, Међународни дан дечје књижевности				
21	ЕКОС на делу	ПУ, Градска управа	Септембар- децембар	Активисти удружења грађана ЕКОС	ППГ на сеоском подручју
22	Мала олимпијада	ПУ „Наше дете“	април	Васпитачи и Спортски савез града	Двориште Легњиковац, стадион Мачва
	Зимовање	Према интересовању родитеља	Децембар,	Васпитачи	Према избору родитеља
	Излети	Око 2000 деце	мај, јун	Васпитачи	ЗОО врт, Каона, Врдник, Тршић

ОБЛИЦИ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ И ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ Планиране активности	Време реализације	Сарадници и носиоци реализације у ПУ
Сарадња са друштвеном средином на нивоу групе		
Заједничке посете установама културе, институцијама, радним организацијама у граду	Током године, према плану повремених и пригодних програма	Запослени у Музеју, Библиотеци Шабачкој, Пошти, Дому за старе, Позоришту, Водоводу, Млекари, Општој болници (породилишту) и васпитачи Установе
Сарадња са основним школама у граду и на сеоском подручју, и Високом школом за образовање васпитача	Током године према плану сарадње са основним школама	Учитељи и стручни сарадници у основним школама и професори и студенти Високе школе за образовање васпитача и васпитачи, стручни сарадници и помоћник директора
Сарадња са друштвеном средином на нивоу Установе		
Размена искустава, заједнички пројекти, стручно усавршавање са предшколским установама из других средина, стручним удружењима и стручним институцијама	Током године	Директори, васпитачи, медицинске сестре, стручни сарадници предшколских установа из округа, школске управе, из Србије, Црне Горе, Републике Српске, струковних удружења, високих школа и факултета и директор, васпитачи, м. сестре, стручни сарадници, помоћник директора
Активности везане за решавање проблема деце и породица са Развојним саветовалиштем, ОРЛ службом, Центром за социјални рад, Црвеним крстом, МУП-ом	Током године према потреби	Сарадници у наведеним институцијама и стручни сарадници, директор
Промоција безбедности у саобраћају	септембар	Градски савет за координацију послова безбедности саобраћаја града Шапца

		Агенција за безбедност саобраћаја РС
Промоција и афирмација делатности установе	Током године	Сарадници из медија и носиоци реализације у ПУ
Сарадња са установама		
-Програм „Корак у свет књига“ и заједничке изложбе	Током године(једном недељно) Април, мај	Сарадници у Библиотеци шабачкој и стручни сарадници, задужени васпитачи
-„Зид за графит или мурал“ и ликовне радионице	Јун, јул	Ликовни ствараоци Удружења ликовних стваралаца Шапца И Стручни сарадници
-„Позоришне игарије“, посете позоришним представама	Мај, током године	Запослени у Шабачком позоришту и директор, помоћник директора и стручни сарадници и задужени васпитачи
Посете изложбама и дејим представама	Октобар Током године	Културни центар и директор, помоћници директора и стручни сарадници и задужени васпитачи
„Чивијада-дечји карневал“-тема „Весела џунгла“	септембар	ТОШ и град Шабац
„Дан пчелара“	септембар	Васпитачи вртића „Шврћа“ Сарадња са пчеларима и Дирекцијом за пољопривреду
Радионице за децу у простору Музеја	Октобар- Април	Радници музеја
„ Одговорни према природи и нашем граду“ Теме: -Одговорно власништво кућних љубимаца -Селекција отпада и рециклажа -Деца упознају бригу о биљкама, цвећу, дрвећу у нашем граду	Током године	ЈКП „Стари град“, васпитачи
Упознајмо класичан балет-заједничко учешће на манифестацијама	Током године	Балетска школа „Центра за игру“ Шабац
Заједничка реализација манифестација на нивоу Установе и града	Током године	Спортски савез
Хуманитарна акција	Током године	Удружење чеп за хендикеп
Хуманитарни концерт	децембар	Музичка школа, ЦСР, Шабачко позориште

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА РОДИТЕЉИМА

Облик сарадње	Начин реализације	Садржаји	Носиоци реализације	Динамика реализације
Узајамно информисање родитеља и васпитног особља и саветодавни рад са родитељима	- индивидуални разговори	-Адаптација деце, напредовање и развој деце, понашање у групи, проблеми у развоју детета, породични проблеми и др.	М. сестре, васпитачи, стручни сарадници	Током године
	-Посете породици	- Подршка породици у адаптацији, актуелним дешавањима у породици	Васпитачи, м. сестре	Према процени васп. и м. сестара, током године
	-Кутак за родитеље	- Књига утисака, кутија за сугестије, идеје, предлоге родитеља, дидактички материјали за игру деце и родитеља, месечни план Вор-а, чланци и тематски едукативни панои из новина, часописа, стручне литературе, везани за раст, развој и здравље деце, васпитне поступке родитеља и др; Информације о актуелним догађањима у вртићу, Установи, фотографије заједничких активности и др. -стручна литература за родитеље-мини библиотеке у вртићима.	Васпитачи, медицинске сестре, стручни сарадници	- Током године
	-Промоција дечијег стваралаштва	-презентовање процеса и продуката насталих током активности у групи	-Васпитачи и м. сестре	-Током године
	-Групе приредбе и репрезентовање пројектних активности групе	- музичко- сценско стваралаштво, квизови, „слављење пројеката“	- Васпитачи, медицинске сестре	Најмање два пута годишње, према плану

	-Општи и групни родитељски састанци	-Информације значајне за живот и рад групе, промоција укључивања родитеља у живот и рад групе, размена примера добре праксе.	Медицинске сестре, васпитачи, психолог, педагог	Према плану, током године
	-Израда едукативног материјала за родитеље(панои, флајери, брошуре)	- Панои испред радних соба, флајери у простору за примопредају деце на тему: „Батина је из раја изашла-заблуде и истине“, „5 социјалних вештина код деце“, „Примена награде и казне у васпитању деце-заблуде и истине“, „Позитивна дисциплина“, „Емоционално злостављање“, „Дечија права“, „Знате ли...“, „Поштујмо различитости“, „Утицај медија на рани развој деце“, „Читајмо деци“, „Адаптација на вртић-сепарациони страхови“, „Како помоћи детету чији се говор развија успорено“, „Развој говора и језика од прве до седме године“	Стручни сарадници, сарадници и стручњаци за поједине области ван Установе	Током године постављено у холу свих објеката, доступно приликом уписа и током свих предавања
Програм унапређења родитељских компетенција	-Едукативне радионице и предавања за родитеље	„Адаптација-сепарациони страхови“ „Подстицање самосталности код деце“ „ТАВ-породица као сигурна база“ „Превенција негативног утицаја медија на рани развој“ (предавање), - „Социјалне вештине“-у години пред полазак у школу.- презентација за све васпитаче у ППП и подела материјала „Задовољно дете-успешан/неуспешан одрасли“	Психолог Психолог, педагог психолог Психолог, логопед Психолог, педагог Психолог, педагог	Јун, август октобар, новембар -децембар -фебруар -јануар Април октобар септембар-јун

	<p>Саветовалиште за родитеље</p> <p>Породични клуб</p> <p>Едукација родитеља на сеоском подручју</p>	<p>Индивидуални разговори</p> <p>Радионице за родитеље у васпитним групама</p> <p>Превентивне активности</p>	<p>Психолог, педагог, логопед, васпитачи</p> <p>психолог, логопеди</p> <p>Васпитачи који су обучени за програм «Породични клуб» кроз сгручно усавшавање у Установи Лига за здравље</p>	<p>Према исказаним потребама родитеља</p> <p>Током године</p>
<p>Учешће родитеља у животу и раду вртића</p>	<p>-Заједничке активности деце и родитеља</p>	<p>-Садржаји које иницирају родитељи везани за њихова занимања, хобије, интересовања, садржаји које иницирају васпитачи у реализацији месечних и недељних планова, Пројекти на нивоу групе</p>	<p>Васпитачи, м. сестре, стручни сарадници, родитељи</p>	<p>Током године</p>

Сарадња са Општинским саветом родитеља

Сарадња са Општинским саветом родитеља реализује кроз следеће активности:

- Учешће у изради плана рада Општинског савета родитеља за сваку школску/радну горину
- Делегирање представника родитеља из наше установе у Општински савет родитеља и обезбеђивање правовременог обавештавања о састанцима и активностима општинског савета родитеља, као и подршка да се о активностима Општинског савета родитеља информисе Савет родитеља ПУ
- Информисање о програмима и активностима ПУ које су у вези са програмом рада ОСР

- Предавања и стручна подршка на састанку савета родитеља на тему „Правилна исхрана предшколске и школске деце“ (нутрициониста установе)

5. Програм за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Циљеви програма:

- Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања
- Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад вртића за препознавање насиља, злостављања и занемаривања
- Планирање и реализација превентивних активности за заштиту деце од насиља
- Дефинисање поступака и процедура за заштиту од насиља и реаговања у ситуацијама насиља
- Информисање свих укључених у рад вртића о процедурама и поступцима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања
- Спровођење поступака реаговања у ситуацијама насиља
- Успостављање система ефикасне заштите деце

Превентивне мере

Садржај	Динамика	Носиоци
Подела задужења у Тиму у текућој години	септембар	Директор
Сензибилисање запослених за увиђање ситуација потенцијалног насиља над децом (Упућивање на садржај Протокола за заштиту деце од насиља)	октобар- март	Чланови Тима
Информисање родитеља, Савета родитеља, о Програму заштите од насиља, превентивним активностима установе, процедурама у случајевима интервентних мера (огласне табле, панои, разговори, родитељски састанци)	септембар- јун	Директор, Васпитачи, делегирани чланови Тима
Активности у установи које подстичу толеранцију, сарадњу, дечја права(у групи, вртићу), Дечја недеља, Дан толеранције	октобар, новембар	васпитачи
Спортске активности у вртићима, Олимпијада у вртићу, гостовање на Регионалној спортској олимпијади	септембар- август	Директори, васпитачи
Позоришне представе за децу које промовишу сарадњу, ненасиље, међусобно уважавање	октобар, март	Дечје позориште(гостовање)
Позоришне играрије	Мај	Директори, стручна служба, васпитачи
Учешће деце на ликовним		

конкурсима (Завод за јавно здравље, железница, „Пиши Деда Мразу“	септембар- јун	васпитачи, директори, стручна служба
Реализација Програма подстицања дечјег самопоштовања	септембар- јун	васпитачи
Реализација предавања за родитеље на тему формирања самосталности самопоуздања код деце и превенције негативног утицаја медија на понашање.	Октобар-фебруар-март	Психолог и педагог
„Кутак за родитеље“- тематски панои, брошуре, флајери о превенцији насиља, васпитним стиливима...	септембар- јун	стручни сарадници и сарадници, васпитачи
Трибине, предавања за родитеље и запослене на тему заштите деце од насиља (на иницијативу родитеља и васпитача), семинари за запослене на тему заштите деце од насиља (понуђени у Каталогу)	октобар- август	стручњаци из ове области- лекари, СОС волонтери, психолог
Анализа стања, евалуација предвиђених активности	јун	Директор, Тим
Информисање Педагошког колегијума, УО, Савета родитеља о стању безбедности и заштити деце од насиља у Установи	Јануар, јун	Директор, делегирани члан Тима

Интервентне активности

Активност	Време реализације	Носиоци реализације
Подела задужења у Тиму у текућој радној години	август	Директор, чланови Тима
Формирање Тима и подтимова за заштиту деце од злостављања и занемаривања у Установи и у сваком вртићу	Септембар, октобар	Директор, помоћници директора
Поступање у случајевима сумње или дешавања насиља	током године по потреби	
Поступање по корацима-редослед поступака у случају интервенције:		Васпитачи у групи
Насиље првог нивоа (самостално решава васпитач у групи)		Директор, психолог, главни васпитач

<p>насиље другог нивоа: васпитач обавештава Тим -Пријем информација о насиљу(сазивање састанка Тима по хитном поступку.)</p> <p>-Процена нивоа ризика</p> <p>-Информисање надлежних служби о случајевима насиља (ЦСР, МУП) (у случајевима када је насиље трећег нивоа)</p> <p>-праћење ефеката предузетих мера</p>		<p>Сви чланови Тима, сарадник за превентивно здравствену заштиту, правник</p> <p>Тим</p> <p>директор</p> <p>Сви чланови Тима , главни васпитач у вртићу стручна служба</p>
--	--	--

6. ПРОГРАМ ПРЕВЕНТИВНО-ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Предшколска установа у складу са програмом превентивно-здравствене заштите планира мере и активности које у сарадњи са Здравственим центром и Заводом за јавно здравље спроводи у циљу очувања здравља деце у колективу.

Активности обухватају :

- Стварање оптималних хигијенских услова у средини где деца бораве (одржавање опште чистоће радних соба, санитарних чворова, гардероба, инвентара и играчака, оптимална температура, влажност ваздуха, проветреност и осветљеност просторија, дезинфекција, дезинсекција и дератаризација простора).
- Посебна пажња се посвећује хигијенском одржавању дистрибутивне кухиње (хигијенска дистрибуција хране, свакодневно прање и дезинфекција возила за превоз хране, хигијенско одржавање посуђа и инвентара, кухињско особље биће благовремено санитарно прегледано...).
- Редовно месечно узимање брисева са руку запослених, са радних површина, посуђа, подова, играчака и осталог
- Праћење спровођења правилног ритма дневних активности и исхране у току радног времена поштујући физиолошке потребе деце.
- Спречавање настанка и ширења заразних болести вршиће се путем општих мера унапређења здравља, дневном тријажом, издвајањем оболелих и упућивањем надлежном лекару, спровођењем хигијенско-епидемиолошких мера.
- Ангажовање у набавци средстава за дезинфекцију и санитетског материјала за све вртиће
- Редовна дезинфекција, дезинсекција и дератизација целокупног простора
- Поправка намештаја и фиксирање свих ормана на зид
- Редовно поправљање прозора и врата и њихово одржавање у функцији допунити
- Спровођење здравствено-васпитног рада са децом и родитељима уз коришћење следећих метода: визуелна комуникација (пано), присуство родитељским састанцима. Припремом ових метода реализују се садржаји везани за културно-хигијенске навике, вакцинацију, стоматолошку заштиту деце, учешће у

промоцијама: Недељи здравља уста и зуба, Недељи борбе против пушења, Светског дана правилне исхране, Светског дана чистих руку

- Сарадња са Домом здравља, Дечјом стоматолошком службом
- Обавезан педијатријски преглед деце пре уписа у вртић . Ванредне микробиолошке анализе (брис грла, носа и перианални брис) урадиће Завод за јавно здравље по епидемиолошкој индикацији.
- Сарадња са породицом, сарадња са васпитачима, медицинским сестрама.
- Рад на прописаној документацији (вођење здравственог картона, књига евиденције, књига дезинфекције), уз све планиране активности, континуирано ће се пратити обим и садржај остварених активности.

7. ПРОГРАМ ИСХРАНЕ ДЕЦЕ

Исхрана деце регулисана је „Правилником о ближим условима и начину остваривања исхране деце у предшколској установи“, „Сл.гласник РС“, број 39 од 25.маја 2018.

и управо ова исхрана јесте нутритивно избалансирана и уравнотежена.

Исхрана деце је предуслов за правилан раст, развој и здравље будуће нације. За децу која борава у предшколским установама 5 дана недељно, колективна исхрана има битну улогу јер треба да обезбеди 70-75% дневних нутритивних потреба, коригује неправилности присутне у националној и породичној исхрани и успостави позитивне навике код деце. Неправилне навике у исхрани доводе до гојазности, кардиоваскуларних обољења, зубног каријеса, остеопорозе, анемије (масовних незаразних болести).

Са навршеном првом годином живота дете треба да има три главна оброка (доручак, ручак и вечеру) и два до три међуброка.

Дете узраста од :

- ❖ 1-3 год у току целодневног боравка у вртићу треба да унесе 900 кCal
- ❖ 3-5 год у току целодневног боравка у вртићу треба да унесе 1200 кCal
- ❖ 5-7 год у току целодневног боравка у вртићу треба да унесе 1400 кCal .

Модел понашања који деца прихватају је управо онај који им одрасли намећу, зато дете никад не треба питати шта жели да једе. Његов јеловник треба унапред испланирати и тога се придржавати.

У структури дневног obroка доручак има веома важну улогу јер врши знатан утицај на психофизичку кондицију и расположење деце. Правилан доручак мора да садржи житарице и то интегралне које су извори тзв. ”спорих угљених хидрата” који не доводе до наглог пораста гликемије, млека и млечних производа као извора беланчевина, калцијума и воћа као извора заштитних супстанци, минерала и витамина.

Ручак је енергетски најбогатији оброк у току дана. Састављен је из више врста намирница и више врста јела. Ручак мора да садржи месо и замене за месо, поврће и житарице као извор пуновредних беланчевина, заштитних супстанци (витамини и минерали) и енергије у току дана.

Ужина мора да садржи житарице, млеко и млечне производе као изворе беланчевина и калцијума и воће као извора заштитних супстанци; минерала и витамина.

Редовни obroци спречавају неконтролисано узимање великих количина хране.

Веома је важна уравнотеженост obroка у току дана, битно је да су obroци временски уравнотежени, као и то да су избалансирани на тај начин да градивни, енергетски и заштитни нутријенти обезбеђују оптималне услове за здравље детета.

- ❖ Дневни оброк представља укупну количину хране коју садрже сва јела распоређена по појединим оброцима, а која су представљена у виду дневног јеловника. У организованог исхрани то су четири obroка: доручак, воће, ручак и ужина. Оброци треба да су правилно временски распоређени. Размак између појединих obroка треба да је 3 до 3,5 часа.
- ❖ Удео градивно-енергетских супстанци изражен у процентима треба да износи:
  - беланчевине 10-15% дневних енергетских потреба
  - масти 30% дневних енергетских потреба
  - угљени хидрати 55% дневних енергетских потреба

8. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Програм се реализује кроз вишегодишње устаљене процедуре помоћи деци и породицама из осетљивих група.

Обухвата следеће сегменте:

- Поштовање приоритета уписа деце из друштвено осетљивих група у ПУ- у сарадњи са Развојним саветовалиштем, ОРЛ службом, ЦСР на основу Правилника о приоритетима за упис деце у ПУ, током целе радне године, а не само у периоду конкурсисања за упис.
- Деци која потичу из породица са нарушеним породичним односима се пружа подршка у групи од стране васпитача и кроз индивидуално саветовање од стране стручне службе,
- Организирање помоћи економско угроженим породицама
- Ослобађање од плаћања за свако треће и следеће дете и умањена цена (за 20%) за друго дете из породице које похађа вртић.
- Ослобађање од плаћања за свако дете са тешкоћама у развоју које је корисник дечјег додатка
- Бесплатни радни листови за децу из сиромашних породица

Програм се реализује континуирано у складу са потребама деце и породице у сарадњи са локалном самоуправом, ЦСР, Домом здравља и Општом болницом. И хуманитарним организацијама и удружењима.

9. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Програм заштите животне средине полази од еколошких принципа, мудрог управљања природним добрима, штедње нарочито необновљивих добара и енергије, коришћења чистих технологија, као и заштите и поштовања права будућих генерација да живе у здравој средини.

Васпитни циљ: Грађење етичких ставова о потреби заштите и унапређивања животне средине и мотивација за пружање сопственог доприноса.

Образовни циљ: Стицање искуства, знања и вештина потребних за заштиту и унапређивање животне средине

Методички приступ реализацији програма у основи има акценат на активностима откривачког карактера, а не предавачког преношења садржаја деци.

Програм заштите животне се реализује кроз програме и активности установе, али и кроз сарадњу са различитим невладиним организацијама и кроз пројекте које подржава градска управа. Пројекте који повезују предшколску установу и школе на нашем подручју иницирају надлежна министарства, као и НВО.

Једно од удружења, активних већ дуже време, у нашој локалној заједници је Удружење грађана „Екос“. Ово удружење организује акције и програме који укључују како становништво са градског, тако и сеоског подручја. Организују се на годишњем нивоу уз континуирано праћење и вредновање ефеката. Посебна пажња се посвећује вршњачкој едукацији и укључивању деце предшколског узраста.

10. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Програм безбедности и заштите здравља како запослених тако и деце која похађају вртић, реализује се применом донетих аката установе, који су усклађени са законском и подзаконском регулативом којом је регулисана ова област.

Правилником о безбедности и здрављу на раду уређују се:

-Превентивне, опште и посебне мере које су од значаја за стварање безбедних услова за рад

-Права и обавезе директора, непосредних руководилаца и запослених у овој области

-Утврђивање радних места са повећаним ризиком од повреда на раду и професионалних обољења

-Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад

-Случајеве у којима се запосленом забарањује обављање послова

-Посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих, жена и инвалида

-Начин провере запослених под утицајем алкохола или других средстава зависности

У установи је донет и примењује се **Програм за оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад** кроз теоријску и практичну обуку при заснивању радног односа и распоређивању на одређено радно место, при промени радног места, променама у технолошком процесу, односно процесу рада, увођење нове или промене постојеће опреме и апарата.

Правилник о средствима и опреми за личну заштиту на раду утврђује врсту, изглед, рок употребе опреме за личну заштиту, као и обавезе запослених у вези са употребом личних заштитних средстава (радних мантила, обуће, рукавица за рад, капа).

Применом ових правилника и програма, обезбеђује се висок ниво безбедности и здравља, како запослених, тако и деце у сегментима исхране, хигијене простора и намештаја, квалитета дидактике, безбедног коришћења средстава за хигијену, исправности опреме, апарата, уређаја и справа.

Проширена делатност установе

Установа реализује проширену делатност уз сагласност Министарства просвете
Решење бр. 610-00-114/2014-07 од 19.01.2015. године:

- 1) Производња хлеба, свежег пецива и колача;
- 2) Остале услуге припремања и послуживања хране;
- 3) Извођачка уметност - запослени установе припремају позоришне представе које реализују у предшколским установама и школама у граду и окружењу

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА И ЦИЉЕВА ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА И ИНДИВИДУАЛИЗОВАНОГ ПРИСТУПА У ОСТВАРИВАЊУ ВО-РАДА И ПРУЖАЊА ПОДРШКЕ ДЕЦИ И ПОРОДИЦИ

- Редовно мапирамо и утврђујемо потребе породица за различитим начинима укључивања деце у ПВО и информишемо их о нашим програмима
- Обилазимо насеља и упознајемо се са породицама из осетљивих група (срадња са здравственим медијаторкама и ромским координатором, превентивним службама Дома здравља)
- Електронско пријављивање за упис деце у ПУ
- ФБ страница и Сајт установе са актуелним информацијама
- Рад саветовалишта за родитеље током целе године
- “Отворена врата” - време за разговоре васпитача са родитељима на иницијативу родитеља
- Рад стручне службе установе (активности психолога, педагога, логопеда, нутриционисте, службе уписа деце...);
- Планирање и реализација активности према израђеном **плану транзиције породица-вртић, јасле вртић, вртић-школа...**
- **Поштовање Правилника о критеријумима уписа** у предшколску установу
- Градимо односе са породицом, другим деловима у систему образовања (школа), заједницом (институцијама културе, здравства, социјалне заштите), локалном самоуправом и широм друштвеном заједницом
- Установа остварује сарадњу кроз размену искустава са установама из региона
- Развијамо аутентичне програме и облике рада и услуга које креирамо заједно са родитељима и локалном заједницом
- Укључујемо се у активности и манифестације на различитим нивоима
- Ослањамо се на културне специфичности нашег краја, традицију
- Конкуришемо за различите пројекте код донатора и различитих организација
- Установа прати промене и актуелности у струци
- Кроз стручно усавршавање васпитача који у имплементацији стечених знања и вештина у свакодневном раду
- Негујемо инклузивност уважавајући различитост, сензибилишући и себе и заједницу за међусобно уважавање и подршку праведности и доступности ПВО свој деци

НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Реализација Предшколског програма прати се и вреднује на више нивоа и кроз различите методе и поступке.

Предшколски програм се вреднује кроз усклађеност са Годишњим планом рада установе за сваку радну годину и Развојним планом установе.

У Годишњем плану рада:

- приоритети у реализацији редовних програма утврђују се за сваку радну годину,
- у задужењима у 40-часовној радној недељи заступљено је ангажовање запослених у програмима у текућој радној години,
- Наведени су подаци ко, када, где и са колико деце или родитеља реализује и координира програме, програме сарадње са породицом, друштвеном средином и остале програме, у текућој радној години,
- Наведене су одговорности, динамика и начин реализације Програма заштите деце од насиља, занемаривања и злостављања .

Развојни план и Предшколски програм

Активности у областима промене дефинисане Развојним планом установе (Дечји развој и напредовање, Подршка деци и породици, Етос, Ресурси) имплементирани су у Предшколски програм, па паралелно праћење реализације активности/програма и једног и другог документа доприноси квалитетнијем вредновању.

У Годишњем плану самовредновања у установи, планира се редовно самовредновање ова три документа, као и самовредновање рада актива и тимова задужених за реализацију и координацију програма и активности.

-Евиденција о планирању, реализацији и евалуацији на нивоу групе води се у књигама неге и васпитно-образовног рада/књигама васпитно-образовног рада, портфолијима (васпитача, групе, деце)

-Праћење и вредновање се реализује кроз самоевалуацију васпитача и према плану педагошко инструктивног рада у установи (директор, помоћник директора, стручни сарадници)

Води се евиденција о плану, реализацији и евалуацији у књигама васпитно-образовног рада у свакој групи у којој се реализује. Документује се кроз белешке, фото и видео записе.

Прати се од стране координатора програма, кроз педагошко инструктивни рад директора, помоћника директора и стручних сарадник.

Евалуира се кроз упитнике за васпитаче (самоевалуација), интервјуе са децом и родитељима, непосредним праћењем активности из програма, у групи и анализу документације.

Израђује се годишњи извештај о реализацији и евалуацији програма, као део Годишњег извештаја о раду установе.

Води се евиденција, праве се фото и видео записи о реализацији планираних програма за текућу годину.

Педагошки колегијум установе прати реализацију и анализира извештаје тимова и актива задужених за поједине програме.

Годишњи извештаји о реализацији и праћењу и вредновању свих програма из Предшколског програма за текућу годину су саставни део Годишњег извештаја о раду Установе који разматрају Васпитно-образовно веће, Савет родитеља, а разматра и усваја Управни одбор Установ

На седници Управног одбора, одржаној _____, једногласно је усвојен Предшколски програм ПУ „Наше дете“.

ДИРЕКТОР УСТАНОВЕ

_____

**ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ
ОДБОРА**

_____

Води се евиденција, праве се фото и видео записи о реализацији планираних програма за текућу годину.

Педагошки колегијум установе прати реализацију и анализира извештаје тимова и актива задужених за поједине програме.

Годишњи извештаји о реализацији и праћењу и вредновању свих програма из Предшколског програма за текућу годину су саставни део Годишњег извештаја о раду Установе који разматрају Васпитно-образовно веће, Савет родитеља, а разматра и усваја Управни одбор Установ

На седници Управног одбора, одржаној 12.09.2018., једногласно је усвојен Предшколски програм ПУ „Наше дете“.

ДИРЕКТОР УСТАНОВЕ

Саура Субић

**ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ
ОДБОРА**

[Signature]